

Glatz Ferenc: A Magyar–Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság Budapesten

(Megjelent a História 2010/9-10. számában)

A magyar–szerb történész vegyes bizottság két kijelölt elnöke találkozott Budapesten. Glatz Ferenc meghívására a szerb bizottság elnöke, Vojislav Stanovčić (Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia, akadémikus) és a szerb bizottság tagja, Slobodan G. Marković (Belgrádi Egyetem, egyetemi tanár) december 13–15. között Budapesten tárgyaltak. A két bizottság egyezményt írt alá a közös bizottság tevékenységének alapelveiről. (Alapelvek.) A tárgyalásokon megállapodtak a kutatásokhoz, a közös tanulmány- és forrásgyűjtemény, valamint az elektronikus honlap indításához szükséges feltételek biztosításáról. Megállapodtak: a megalakuló bizottságokban mindkét oldalon részt vehetnek a másik ország állampolgárai is. Ennek értelmében a magyar bizottságot az elnök javasolta kiegészíteni Mezei Zsuzsannával (Vajdasági Tartományi Levéltár, Újvidék, levéltáros), Fodor Istvánnal (Történelmi Levéltár, Zenta, igazgató) és Matuska Mártonnal (Délvidéki Mártírium 1944–45 Alapítvány, kuratóriumi tag). A magyar bizottság tagjainak neveit a História előző, 2010/8. számában közöltük. A szerb delegációt fogadta a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumának helyettes államtitkára, Sztáray Péter, valamint Pálinkás József, az MTA elnöke. A magyar bizottság tagjai január 6-án tartják első programvitájukat, majd az elnök vezetésével Szabadkára utaznak, és kutatói fórumot tartanak a kutatások megindításáról, szervezeti és anyagi feltételeiről. A História a szerb–magyar megbékélés bizottság tevékenységéről és a kutatásokról a továbbiakban is rendszeresen beszámol.

Alapelvek

- 1. A történelmi eredetű konfliktusok feloldása előfeltétele annak, hogy a két ország és két nép ki tudja használni a Duna menti régióban az európai integráció adta lehetőségeket. A magyar és szerb államnak és társadalomnak közös érdeke, hogy kihasználja az európai integráció előnyeit. Mivel a józanság, kölcsönös megértés és a megbékélés csak a tények ismeretére alapozható, a közös szerb–magyar akadémiaközi bizottság arra törekszik, hogy feltárja a tényeket és szembeszálljon a mítoszokkal, valamint az előítéletekkel. A bizottság tevékenységének középpontjában a II. világháború és az azt követő időszak (1941–1948) áll, foglalkozik mind a magyar közigazgatás szerb és zsidó, mind a jugoszláv kommunista hatóságok magyar áldozataival.*
- 2. A bizottság olyan fórumokat kíván létrehozni, ahol méltó módon kegyelettel adózhatunk az áldozatoknak és megőrizhetjük emléküket.*
- 3. A bizottság javaslatot dolgoz ki a két állam és a két akadémia vezetői számára a múltfeltárás intézményesítésére. Megfelelő feltételeket kívánunk kialakítani a múlt feltárására levéltárakban, múzeumokban, könyvtárakban és oral history gyűjteményekben. A bizottság munkacsoportokat hoz létre. A munkacsoportok kutatási terveket dolgoznak ki és meghatározzák a kutatási elveket. Előkészítenek továbbá a szerbek és magyarok II. világháború alatti és utáni együttélésével kapcsolatos forráskiadványokat, tanulmánygyűjteményeket, amelyek mind a személyes bátorság, mind az erőszak eseteit tárgyalják.*
- 4. A bizottság továbbá javaslatokat terjeszt a magyar és a szerb kormány, valamint akadémia*

elé a szerb–magyar kapcsolatok más aspektusaival foglalkozó nemzeti kutatási projektekre.
5. *A bizottság részletes javaslatot dolgoz ki az emlékezés helyszíneire.*
6. *A bizottság feladatának tekinti a Szerbia multikulturális területe történetének feltárására korábban létrehozott hasonló szervezetek eredményeinek integrálását munkájába.*
7. *Megállapodás történt arról, hogy 2011 folyamán sűrítik a kapcsolatfelvételeket és találkozókat.*

Glatz Ferenc

Vojislav Stanovčić